

Ett av vår tids syv underverker

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 4. april 2014

For 20 år siden utfordret tech-magasinet «Wired» en rekke teknologiinteresserte personer til å komme med eksempler på hva vår tids «syv underverker» var. At Internettet og The Human Genome Project fant veien inn på listen, overrasket få. Men at Douglas Coupland – på den tiden mest kjent som forfatteren av «Generation X» – foreslo pensjonister som ett av vår tids syv underverker, fikk langt flere til å heve øyebrynene.

«Det kan virke selvmotsigende å skulle ha fremtidsvyer på vegne av de eldre»

Dette underverket er skapt i etterkrigsårene, og handler ikke om eldre i seg selv. Det handler om antallet, ikke minst antallet friske tilårskomne. Der gamle i tidligere tider utgjorde en relativt liten andel av befolkningen, ser vi at «de nye eldre» bokstavelig talt er en voksende tendens: I dag utgjør de rundt 700 000 av Norges befolkning. I løpet av 25 år vil antallet nær dobles, viser tall fra Statistisk sentralbyrå.

Det kan virke selvmotsigende å skulle ha fremtidsvyer på vegne av de eldre. Men skal vi besvare spørsmålet om hvilken plass de skal ha i fremtidens samfunn, trenger vi visjoner om hvordan deres liv skal utspille seg. For dette underverket er så nytt og så fremadstormende at historien gir oss få svar å planlegge ut fra. Også psykologien bør ha planer på vegne av faget, samfunnet og de aldrende. Men realiteten er at få psykologer engasjerer seg i feltet.

I denne utgaven kan vi lese at det kun eksisterer 29 spesialister i klinisk eldrepsykologi (se reportasje side 298), et tall så lavt at Psykologforeningen velger å videreføre spesialiteten som en fordypning under hovedspesialiteten klinisk voksen. Og når foreningen velger satsningsområde, velges forebygging hos barn og unge. En flott satsning, men også et signal om at heller ikke psykologstanden helt vet hva de vil med de eldre.

Samtidig er denne utviklingen kanskje langt fra bare et onde. For 35 år siden skrev Reidun Ingebretsen at arbeidet med eldre heller bør være en integrert del av psykologers virksomhet enn et eget spesialfelt (se side 305). Ikke minst så hun for seg at kommunepsykologene kunne gjøre mye av dette arbeidet. I denne utgaven uttaler Inger

Hilde Nordhus at man i land som USA og Australia ser at psykologer som jobber med voksne, tar stadig flere eldre i terapi (side 300). I samme reportasje forteller landets eneste eldrepsykolog – Fredrik Hansen – at dagens gamle klarer seg lenger uten pleie- og omsorgstjenester. Men de vil trenge psykisk helsehjelp på nye arenaer, slik som kommunale lavterskeltilbud.

Av antikkens syv underverker er det kun pyramidene som fortsatt står, påpekte Wireds redaktør Jeff Greenwald for tyve år siden. Hva av dagens teknologi som eksisterer om 3 000 år, er vanskelig å si. Men at eldre har en fremtid, virker som en rimelig spådom. Og denne fremtiden bør psykologien ta et ansvar for å forme.

bjornar@psykologtidsskriftet.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 4, 2014, side 281

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør